

Етикет – король краси людських взаємин

Мета: засвоїти основні етичні вимоги в поведінці і спілкуванні з людьми, оволодіти навиками культурної поведінки.

Будь – якого майстра ми впізнаємо за тим,
що він скаже.

Майстра слова – що він мудро
зумів промовчати.

Викладач. Ми живемо в цьому складному світі поруч із іншими людьми, ми зустрічаємося, знайомимося, ходимо в гості й на роботу, намагаємося зрозуміти одне одного й самих себе. Однак трапляється так, що часом усе псує невеликий і прикрий промах за столом, під час знайомства або бесіди. Рано або пізно приходить час, коли невміння поводитися в найпростішій, здавалося б, ситуації заважає людині зробити кар'єру, створити нормальний клімат у колективі, знайти спільну мову з коханою людиною, власною дитиною.

Людина, що не вміє себе гідно поводити, ніколи не досягне успіху.

Ведучий. А цього можна було б уникнути, знаючи маленькі секрети й правила, які диктує вічний король краси людських взаємин — етикет.

Ведуча. Перефразовуючи французьку приказку, можна сказати, що якщо ви не займетеся етикетом, то етикет займеться вами.

Ведучий. Універсальний «закон» етики й етикету стане тим ключем, яким так легко відкрити будь-які двері, стати бажаним гостем у будь-якому товаристві, отримати душевний спокій та впевненість у собі.

Ведуча. Прагнення поводитися пристойно є природно виниклою нормою життя в суспільстві.

Ведучий. Неможливо будувати стосунки з людьми, не дотримуючись певних правил і норм спілкування й поведінки.

Ведуча. Основи етикету були закладені в Італії, оскільки в цій країні, починаючи з 14 століття, правила поведінки стали суворо регламентуватися. Багато в чому це було викликано початком епохи Відродження і наряду пов'язаного з ним повсюдного розквіту науки і мистецтва.

Ведучий. З цієї країни етикет розповсюдився у Францію, Німеччину, Англію. Зі вступом на французький престол короля Людовика XIV розвиток етикету у Франції досяг свого апогею.

Ведуча. На одному з прийомів Короля – сонця – кожному гостю подали картку з переліком деяких правил, на дотриманні яких наполягав король.

Ведучий. Від слова «картка» - французькою «етикетка» - і отримав назву ЕТИКЕТ.

Ведуча. Існувало два основні напрямки розвитку етикету: Європейський і Східний.

В Європейській історії розрізняють два типи людських культур – «культуру сорому» і «культуру вини»

Ведучий. У «культурі сорому» існує схвалення або осуд, наслідування кращих або суперництво. У «культурі вини» на перший план виступає «суд совісті»

Ведуча. Важливу роль у розвитку європейської культури аж до теперішнього часу зіграв кодекс рицарства. Спадкоємцями рицарських традицій вважали себе

джентльмени .

Ведучий. В сучасному словнику іноземних слів можна прочитати: Джентльмен – «цілком порядна людина».

Ведуча. Вашій увазі пропонуємо заповнити анкету«Чи вмієте ви спілкуватися?»

(Усі учні виконують завдання анкети і проводять самоаналіз на скільки вони вміють спілкуватися).

Ведучий. У рамках нашого з вами уроку ви ознайомитесь із правилами етикету, дотримання яких дозволить вам стати справжніми джентльменами.

Ведуча. Розпочнемо нашу розмову із правильного поведження на вулиці.

Учень. Пам'ятайте, яка б численна компанія не зібралася однаково не слід ходити юрбою, на всю ширину тротуару . Так ви заважатимете іншим пішоходам. Виходити на бруківку й улаштовувати щось схоже на святкову демонстрацію також не варто. До того ж це небезпечно — можна потрапити під колеса автомобіля.

На вулиці найкраще дотримуватися залізного правила: не привертайте до себе уваги й не проявляйте зайвої цікавості до інших людей.

Нехай ви розриваєтеся від радості, нехай вам хочеться стрибати й кричати від великого щастя, не забувайте: ви на вулиці не одні, не влаштовуйте безплатної вистави, немов ви — бродячі актори.

Вулиця також не місце для лайки, не арена для боїв і не ринг. Подібних речей на вулиці не можна допускати.

Учень. Прогулюючись із дівчиною, пам'ятайте, що ви повинні йти зліва від супутниці. Вузким проходом дівчина йде спереду, вона першою входить у ворота й двері. Хлопець повинен допомогти їй нести все важке (портфель, сумку тощо).

Учень. Ті, хто любить під час прогулянки розважатися, голосно критикуючи оточуючих: «Дивися, дивися, як вона йде!», або показувати пальцями на дівчат: «Он та — з мого будинку!», поведуться просто жахливо. Можна подумати, що вони щойно вийшли з диких джунглів.

Учень. Не треба ходити обійнявшись, не треба демонструвати свої ніжні стосунки перед публікою, але й не намагайтеся занадто віддалятися, особливо якщо ви розмовляєте — вам доведеться кричати, щоб почути одне одного, і в результаті

піднімається шум.

Ведучий. Запам'ятайте правило: увесь світ ми однаково не зможемо перекричати. Чи ж варто намагатися?

Учень. Ходити голодним дуже неприємно, але на вулиці краще не їсти. Набитий їжею рот не надає нашим обличчям привабливості. Та й на одязі накопичуються крихти, обличчя лисніє від жиру. Ні, краще потерпіти до дому.

Учень. Єдиним винятком може бути морозиво, тому що ви ніяк не донесете його додому в літню спеку. Але й морозиво треба їсти акуратно, щоб воно не капало на одяг, не падало на тротуар, не треба лизати його з усіх боків. Та й язик виставляти всім на огляд теж ні до чого. Забороняється входити з морозивом у автобус, магазин.

Учень. Найгірше, якщо ви зробите вигляд, начебто не помічаєте своїх знайомих. Тут, звичайно, можете бути впевнені, що добре про вас не подумують.

Ведучий. Зустріч і прощання однолітків теж не містять у собі нічого складного.

Учень. Першою завжди подає руку дівчинка. Хлопець повинен спокійно почекати, поки вона це зробить. Немає рації також довго трясти одне одному руки. Потиск повинен бути коротким і в міру енергійним.

Учень. Деякі юні джентльмени, особливо якщо їдуть із дівчатами, почувають себе як на сцені. Втиснулися в автобус, зал для глядачів повний, публіка все прибуває. Ну як тут утриматися й не почати виставу? А глядачі, навіть якщо ж виступ і не приносить їм особливого задоволення, все одно не зможуть затінити повнісінький зал, тобто автобус. Ах, якби ви могли побачити себе збоку...

Ведуча. А зараз ознайомимося із правилами привітання.

Учень. Зустрічаючись зі знайомими або людьми, з якими ви хочете поговорити, неодмінно привітайтеся. На вулиці прийнято вітати не тільки знайомих, яким ви були нещодавно відрекомендовані, але й людей, які живуть поруч, в одному будинку з вами, ходять тією ж дорогою й у той самий час на службу або припарковують свій автомобіль у тому ж місці, що й ви. Вітають також тих, кому ви або хто вамнадав нехай навіть найменшу, але послугу.

Ведучий. Якими словами потрібно вітати людину?

(Учні по черзі називають кожне із вітань)

- Вітаю Вас!
- Здрастуйте!
- Доброго ранку!
- Доброго дня!
- Доброго вечора!
- Привіт!
- Салют.

Ведуча. В який же час і яке привітання є доречним?

Учень. З 6 до 12 години – «Доброго ранку!»

З 12 до 18 години – «Доброго дня!»

З 24 до 6 години – «Доброї ночі!».

Однак в службових приміщеннях тобто і в навчальних закладах загалом прийнято з початку робочого дня говорити «Доброго дня!»

Ведучий. При вітанні важливо знати.

Учень. Інтонація - дуже важливий елемент привітання! Привітання, сказане грубим або сухим тоном, може образити людину, з якою ви вітаєтесь. Вітати людей потрібно тепло та дружелюбно.

Посмішка «Добавлена» до привітання покращить загальний настрій.

Привітання прийнято супроводжувати кивком голови, рукостисканням, поцілунками в щічку, обіймами.

Ведуча. За уставленим звичаєм існують правила черговості вітання.

Учень. Першим вітається чоловік із жінкою, навіть якщо сам він у цей час перебуває в товаристві інших жінок.

Першим він вітається також зі своїм знайомим, якщо той іде в товаристві жінки або літнього чоловіка. Причому вітання повинне стосуватися їх обох.

Першим вітається молодший зі старшим, підлеглий із начальником.

У товаристві начальник першим вітається із своїм підлеглим.

Учень. Якщо людина молодша за вас або займає нижче за вас службове становище, але перебуває в товаристві однієї або декількох жінок, першим зобов'язані привітатися ви.

Якщо ви хочете попросити незнайому людину зробити вам яку-небудь послугу

або дати яку-небудь вказівку, то спочатку чемно вітайтеся, а потім уже викладайте своє прохання.

Якщо ви сумніваєтеся в знайомстві з людиною, що зустрілася вам, то зробіть правильно, привітавшись із нею.

Учень. Чоловік, який приходить, коли все товариство вже зібралось, вітається спочатку з усіма присутніми жінками, а потім із присутніми чоловіками. Виняток робиться лише в тому випадку, якщо присутня яка-небудь особливо видатна особа. Із нею вітаються насамперед.

Учень. Прийшовши в гості, вітаються спочатку з господинею, потім – із господарем, потім уже з іншими жінками, по можливості починаючи з більш літніх. І вже в останню чергу – із чоловіками в тому самому порядку.

Ведучий. Коли люди обмінюються рукостисканням, то прийнято, що: (Учні по черзі називають кожне із правил)

- жінка першою простягає руку чоловікові;
- старший першим простягає руку молодшому;
- начальник першим простягає руку підлеглому;
- вітатися й подавати руку жінка може сидячи;
- натомість чоловік неодмінно повинен устати;
- тільки літні люди й знаменитості можуть дозволити собі продовжувати сидіти.

Ведуча. За старих часів писалися цілі трактати на тему про те, як люди повинні звертатися одне до одного. У наші дні це питання вже не здається таким складним.

Учень. На «ти» зазвичай звертаються одне до одного родичі, друзі, приятелі й діти. Є люди, які вважають, що звертання на «ти» дає їм повне право бути розв'язними. Це глибоко помилкова думка. Повага в цьому обов'язково повинна мати місце. Природно, що родичі й друзі залишають осторонь деякі формальності, але сумно, коли це спричиняє неухвалне, безцеремонне ставлення між людьми, яких зв'язують тісні узи.

Перш ніж перейти з ким-небудь на «ти», варто довідатися, що це за людина.

Учень. У деяких родинах дітей учать називати батьків на « ви ». Це можна віднести до місцевих звичок, тому що звертання на «ти» є поширенішим. Діти можуть казати «ти» батькам, дядькам і тіткам. Шурина, зяті й дівери також

звертаються один до одного на «ти». Звертання до всіх інших родичів залежить від ступеня «поріднення й близькості стосунків.

Учень. Чужим дітям кажуть «ти» до 12-16-літнього віку.

Учень. Пропозиція перейти на «ти» повинна виходити завжди від більш літньої або вищої в службовому становищі особи. Молоді люди можуть попросити старших казати їм «ти», але самі вони продовжують звертатися на «ви».

Учень. До деяких людей звертаються, титулюючи їх за службовим становищем, наприклад: пане директор, пане інспектор, пане референт тощо, але необхідності в цьому немає, і не буде нечемним, якщо ви назвете цих людей на ім'я та по батькові.

Ведучий. Як же повинен представлятися справжній джентльмен?

Учень. Приводом для знайомства можуть бути й зроблена невелика послуга, і виявлене співчуття або увага. Й ось треба відрекомендуватися. Це й буде першим кроком до знайомства.

Учень. В установах прийнято представлятися, коли приходять із важливої справи.

Учень. Якщо, ідучи з ким-небудь вулицею, ви зустрінете знайомого, то представляти супутника необов'язково. Тому варто стояти трохи віддалік. Але якщо розмова протриває більше однієї-двох хвилин, відрекомендуйте того, хто супроводь вас, — це дозволить йому взяти участь у бесіді. У випадку, якщо ви не вважаєте за потрібне представляти його, то запропонуйте йому йти трохи попереду, обіцяючи незабаром наздогнати. Якщо ви йдете з жінкою, одну її не залишайте.

Учень. Представлятися завжди повинен чоловік жінці, старшому — молодший.

Учень. Одну людину представляють двом або декільком особам. Це стосується також жінки, яку рекомендують подружній парі. Молоді першими представляються людям похилого віку, чи то чоловіку, чи жінці.

Учень. Представляючи одну людину відразу декільком, треба голосно й чітко вимовляти її ім'я. Підводити її до кожного присутнього окремо немає потреби. Той, кого рекомендують, раз або двічі трохи схиляється у вітанні. Кожному окремо не кланяються.

Учень. Коли вам кого-небудь відрекомендували або хто-небудь сам

відрекомендувався вам, ви називаєте своє прізвище й додаєте: «Дуже приємно», «Радий із вами познайомитися»

Не можна представляти кого-небудь на вулиці на ходу. Усі, хто знайомиться, зобов'язані зупинитися й відрекомендуватися. Тільки після цього вони можуть йти далі.

Коли кого-небудь представляють, усі повинні стояти.

Ведуча. А тепер уроки тактики залицяння для юнаків.

Учень. Познайомившись із дівчиною, ніколи не випитуйте, чи зустрічається вона в цей момент ще з ким-небудь.

Учень. Ніколи не сприймайте всерйоз жіночі примхи. У таких випадках краще сказати: «Бачу, що ти не в гуморі сьогодні. Напевно, нам краще зустрітися іншим разом». Зазвичай такі слова діють магічно.

Учень. Даруйте дівчині компліменти не менше двох разів за одну зустріч.

Учень. Не наполягайте на чому-небудь тільки для того, щоб за вами залишилося останнє слово.

Учень. Регулярно пишіть листи, якщо довелося куди-небудь виїхати.

Учень. Не мучте свою обраницю ревностями.

Учень. Домовившись про побачення, приходьте точно в призначений час.

Учень. Якщо дівчина дарує вам фотографію, не показуйте її товаришеві — лицарі так не роблять.

Учень. Ніколи не влаштовуйте ніяких випробувань, щоб визначити ступінь почуттів своєї обраниці.

Учень. У випадку, коли у вас створюється враження, що до вас почали ставитися холодніше, не проявляйте своєї образи, роздратування й страху. За будь-яких ситуацій не втрачайте голови й бадьорості духу. Хто у важку хвилину життя може зібратися — найчастіше виходить переможцем.

Ведучий. Добре ставлення до вас з боку дівчини проявляється в таких ознаках: (учні по черзі називають ознаки)

- на прогулянках намагається крокувати в ногу;
- часто червоніє, легко ображається;
- одержавши запрошення погуляти, не лякається поганой погоди;

- постійно стежить за своїм одягом, зачіскою й макіяжем.

Ведуча. Оскільки у теперішній час молоді люди доволі часто відвідують заклади харчування, то пропоную вашій увазі фільм

«Правила етикету в кафе, ресторані»

Ведуча. Необхідно не забувати про ввічливість і у спілкуванні по телефону.

Учень. Телефон надає нам великі послуги, але нерідко може діяти на нерви.

Неприємно буває, коли на роботі, на уроці, удома або у веселій компанії постійно лунають телефонні дзвінки.

Учень. Неправильно вважати, що, будучи невидимим співрозмовником, ви можете, розмовляючи по телефону, забувати про ввічливість. Не слід турбувати знайомих і товаришів, щоб просто побалакати по телефону.

Учень. Не будь-який час підходить для приватних розмов по телефону. Не слід телефонувати на квартиру знайомого рано-вранці, пізно ввечері й тим більше вночі, навіть якщо вам відомо, що вся родина в цей час снідає, обідає, вечеряє або просто відпочиває. Із приватних справ не звертайтеся до знайомого на службу й, навпаки, не тривожте його вдома в службових справах.

Учень. Корисно запам'ятати, що далеко не про все можна говорити по телефону; ніякі секретні справи — службові або особисті — не повинні передаватися дротами.

Учень. З ким би ви не розмовляли, не вживайте непристойних слів .

Будьте дуже ввічливі, розмовляючи зі службовцями центральних телефонних станцій, пошти й комутаторів в установах. Не говоріть занадто багато, не затримуйте службовців — час їм дорогий.

Учень. Починаючи розмову по телефону, назвіть своє прізвище або ім'я, повідомте, від чийого імені ви говорите. Не ставте таких питань: «Хто біля телефону?» або «Хто говорить?». Адже це ви телефонуєте на якийсь номер. Не забувайте щоразу привітатися й попрощатися.

Учень. Тривалість розмови зведіть до мінімуму; пам'ятайте, що є й інші бажані поговорити, і їм доводиться чекати, поки звільниться лінія.

Учень. Прийнято, щоб розмову припиняв той, хто зателефонував, але іноді й інша сторона може чомно сказати, що з тієї або іншої причини поспішає

закінчити розмову. Коли чоловік дзвонить жінці, він повинен дочекатися, щоб розмова припинила вона.

(Звучить пісня Ніни Матвієнко « Душа »).

Ведучий. Із правилами привітання і поведінки ми ознайомилися, то ж давайте дізнаємося як треба прощатися.

Учень. Зазвичай, перед тим як прощатися, люди говорять про необхідність піти («мені треба йти», «дуже шкода, але мені час», «треба йти»).

Перед тим, як сказати прощальну фразу, люди зазвичай дякують за спілкування, вибачаються за час, віднятий у співрозмовника.

Гостю, що іде, бажають всього найкращого, запрошують заходити ще, висловлюють своє дружнє ставлення, передаючи привіт його близьким.

Ведуча. Якими словами необхідно прощатися? (Учні по черзі називають слова прощання)

- Всього доброго!
- До побачення!
- Дозвольте попрощатися!
- Спокійної ночі!
- Доброї ночі!
- Будьте здорові!
- До зустрічі!
- Щасливо!
- Бувай.

Ведучий. У цивілізованому суспільстві склалися загальні правила етикету (перегляд презентації)

Викладач. Сьогодні на жаль за браком часу ми не змогли ознайомитися із усіма правилами сучасного етикету, але сподіваюся в подальшому ви продовжите їх вивчення. На кінець хочу подякувати усім за прийняту участь і зацікавленість, маю надію, що ці правила стануть вам у нагоді в майбутньому. І на прощання, відповідно до правил етикету, якщо ви збираєтеся йти, потрібно дочекатися паузи в розмові і, вставши сказати: «До побачення. Сподіваюся, ми ще зустрінемося».